

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Факультет історії та філософії
Кафедра філософії

Силабус курсу

Етика та естетика

Посилання на профіль викладача	https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/hist/kafedry-ta-inshi-strukturni-pidrozdily/gen
Обсяг	Кредитів – 3, годин – 90, змістових модулів – 3
Семестр, навчання	рік 2 (весняний), 2025-2026 навч. рік
Дні, час, місце	за розкладом
Викладач	Голубович Інна Володимирівна – доктор філософських наук, професор, завідувачка кафедри філософії
Контактний телефон	+380730793777
Е-mail	i.golubovych@onu.edu.ua
Робоче місце	Вул. Новоселського, 64, кафедра філософії, каб. 6
Консультації	Офлайн-консультації: 1 год., понеділок, 13.00-14.00 Онлайн-консультації: ZOOM – понеділок, 14.00-15.00 (запрошення надсилається в групу Viber, Telegram)

КОМУНІКАЦІЯ

Спілкування в аудиторії за розкладом. У позааудиторний час студенти зможуть поставити питання під час консультації (понеділок, 13.00-14.00). Інші види комунікації: офлайн та онлайн Zoom-консультації за розкладом. e-mail: i.golubovych@onu.edu.ua; телефон: +380730793777; аудиторія: за розкладом

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення дисципліни – етика та естетика як галузі філософського знання і форми духовної культури, соціально-громадянської діяльності, значущі ресурси індивідуального самовдосконалення особистості.

Мета дисципліни: висвітлення специфіки морального і естетичного відношення людини до світу, формування етичної та естетичної свідомості, нормативно-ціннісного ставлення до дійсності, до професійної діяльності та соціально-громадянської активності; застосовування інструментарію етики для аналізу морально-етичних проблем сучасності, формування особистісного відношення до етичних теорій на шляху самоусвідомлення.

Завдання:

1. Формування систематичних уявлень про місце етики та естетики в структурі філософського знання, про основні проблеми теорії та історії етичної і естетичної думки.
2. Оволодіння категоріально-поняттєвим апаратом сучасних етики та естетики.
3. Розкрити значення та гостроту етичних питань в контексті сучасної цивілізаційної та екологічної ситуації і її викликів.
4. Підвищення моральної культури особистості.

5. Розглянути сучасні естетичні концепції, які пояснюють природу і сутність мистецтва та художньої творчості, специфіку сучасних естетично-мистецьких практик, в тому числі у професійній діяльності. 6. Формування широкого гуманістичного світогляду.

Очікуванні результати:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен

Знати:

- основні світоглядні та методологічні засади етичного та естетичного осмислення дійсності, свого відповідального місця і ролі в суспільстві як громадянина та фахівця;
- визначення предмету та завдань етики як науки;
- сутність моралі як феномену культури, структуру та функції моралі;
- основні поняття моральної свідомості, специфіку моральної діяльності та моральних відносин;
- розуміння сенсу життя, співвідношення особистих й громадянських вимог, інтересів, цілей, інших мотивів діяльності, особистих й загальнолюдських цінностей, необхідності й свободи;
- основні категорії і поняття естетики;
- основні історичні етапи розвитку естетичної думки;
- естетичні засади художньої культури людства;
- структурні компоненти естетичної свідомості;

Вміти:

- оцінювати свої ідеї та вчинки, явища і процеси духовного життя з позицій гуманістичної моралі та естетики;
- слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності на підставі філософських уявлень про цінності, гуманізм, людяність, красу;
- вести етичний теоретичний дискурс щодо актуальних питань соціальної моральної практики;
- кваліфіковано виявляти моральні конфлікти в конкретних ситуацій практичної діяльності;
- аргументовано вибирати рішення щодо відкритих дилемних моральних проблем;
- давати експертну оцінку мотивів, норм, ціннісних орієнтирів поведінки та діяльності
- застосувати категорії і поняття естетики до пояснення сучасної культури;
- приймати участь в сучасних естетично-мистецьких практиках, в тому числі в галузі «біоарт».

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (22 год./6 год.) та практичних робіт (8 год./4 год.), самостійної роботи студентів (60 /80 год.)

Основна підготовка студентів здійснюється на лекційних та семінарських заняттях, також значною мірою покладається на самостійне вивчення предмета. Під час викладання дисципліни використовуються методи навчання: лекції, пояснення, бесіда, інструктаж, дискусія, обговорення проблемних ситуацій, ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації), демонстрація; усні опитування; тестові вправи; підготовка рефератів, виступи з доповідями.

В якості самостійної роботи здобувач може пройти професійні курси/тренінги, професійне стажування, онлайн-курси, громадянську освіту, отримати відповідний сертифікат на освітніх платформах, що може бути зараховано як періодичний, поточний та фрагмент підсумкового контролю.

Пропонується онлайн-курс освітньої платформи «Coursera» «A Life of Happiness and Fulfillment» (University of Texas at Austin).

Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Сутність та специфіка етики. Морально-ціннісні аспекти людської діяльності.

Тема 1. Етика, її предмет та завдання

Тема 2. Особливості східного та західноєвропейського етичних універсумів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Проблеми теорії моралі. Прикладна етика.

Тема 3. Природа моралі, її структура та функції.

Тема 4. Прикладна етика.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Естетика: сутність, специфіка, теорії та практики

Тема 5. Предмет естетики. Естетичне: його обумовленість і сутність. Структура естетичної свідомості.

Тема 6. Історія естетичної думки.

Тема 7. Естетика як метатеорія мистецтва. Естетичні та мистецькі практики.

Перелік рекомендованої літератури

Основна

1. Чистіліна Т.О. Етика та естетика: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2020.
2. Етика. Естетика.: навч. посібник. / за наук. ред. Панченко В.І. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 432 с.
3. Етика та естетика: навчальний посібник для семінарських занять та самостійної роботи студентів фармацевтичних факультетів / І. Г. Утюж, Н. В. Спиця, М. О. Мегрелішвілі. Запоріжжя : ЗДМУ, 2019. 81 с.
4. Етика та естетика: навч. посіб. / В. Л. Петрушенко [та ін.] ; за ред.: В. Л. Петрушенка. Львів : Новий світ-2000, 2018. 306 с.
5. Методичні рекомендації до виконання контрольної роботи з навчальної дисципліни «Етика та естетика» (для студентів заочної форми навчання освітнього рівня «бакалавр» усіх фахових спрямувань Університету) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; уклад.: Г. Г. Фесенко. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. 19 с.
6. Фесенко Г. Г. Конспект лекцій з дисципліни «Етика та естетика» / Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва. Харків: ХНУМГ, 2014. 132 с.

Додаткова

1. Блошинська В. А. Етика. Пратикум: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2008. 248 с.
2. Голубович І.В., Рахім Амір Хуссейн Реактуалізація проекту «Духовної медицини» Абу Бакра ар-Разі: етико-антропологічні аспекти. *Людина як цілісність: соціально-гуманітарний та природничо-науковий полілог* : Збірник матеріалів IV Міжнародної наукової конференції (20 травня 2021 р., м. Одеса) / Одеськ. нац. мед. ун-т, каф. філософії та біоетики, психологічна служба, НВК ІТНІБО; Міжнародна академія психосінергетики та альфології та ін. ; ред. кол. : В. Б. Ханжи (відп. ред.) та ін. – Одеса, 2021. – 249 с. С. 69-73
3. Єрмоленко А. М. Соціальна етика та екологія / А. М. Єрмоленко. Київ: Лібра, 2010. 408 с.

4. Малахов В. Етика: Курс лекцій: Навч. посібник. Острого: «Острозька академія», 2014. 241 с.
5. Прикладна етика. Навч. посібник / За наук. ред. Панченко В.І. Київ.: «Центр учбової літератури», 2012. 392 с.
6. Естетика: підручник / [Левчук Л., Панченко В., Оніщенко О., Кучерюк Д.; З заг. ред. Л. Левчук]. [2-ге вид., допов. і переробл]. Київ.: Вища школа, 2005. 431 с.: іл.
7. Левчук Л.Т. Українська естетика ХХ століття: досвід 70х років. *Вісник Чернігівського педагогічного університету*. 2004. Вип. 26. С. 3 – 9.
7. Савельєв В.П., Повторєва С.М. Культурологія. Етика. Естетика. Навчальний посібник. Львів: «Магнолія 2006»Б 2012. 352 с.
8. Теоретичні проблеми сучасної етики: навч. посібн. для студ. ВНЗ / [Т. Г. Аболіна, І. В. Васильєва, А. М. Єрмоленко та ін.]. 2-ге вид. переробл. та доповн. Київ.: ВД «Авіцена», 2014.
8. Golubovych I. Simon Critchley: 'The Book of the Dead Philosophers and the Philosophical Defence of the Right to Die (new Challenges for Bioethics). *Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині): зб. матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції (28-29 лютого 2024 року)*. Запоріжжя: ЗДМФУ, 2024. С. 78-79 <http://dspace.zsmu.edu.ua/handle/123456789/18321>

Електронні інформаційні ресурси

http://lib.onu.edu.ua/	Наукова бібліотека ОНУ імені І.І.Мечникова
http://www.ognb.odessa.ua/	Одеська національна наукова бібліотека
http://www.nbu.gov.ua/	Наукова бібліотека ім. В.Вернадського
http://lib-gw.univ.kiev.ua/	Наукова бібліотека ім. Максимовича КНУ ім. Т.Шевченка

Оцінювання

Методи поточного/періодичного контролю: усне опитування здобувачів на семінарських заняттях, оцінювання виконання індивідуальних завдань, оцінювання доповідей, тестування (бланкове або комп'ютерне) з кожного змістового модуля. Підсумкова оцінка здобувачів розраховується шляхом врахування всіх отриманих ними оцінок за поточного контролю та оцінки за підсумкове завдання з двох змістових модулів.

Формою підсумкового контролю в рамках дисципліни є залік.

Рівень знань студента з кожного модуля оцінюється за 100 – бальною шкалою. Наведена таблиця визначає питому вагу оцінки з кожного модуля у загальній оцінці по дисципліні.

змістові модулі	Лекційний матеріал			Семінарські заняття	Сума залікових балів
	ЗМ I. Кр 1	ЗМ II. Кр2	ЗМ III. Кр3		
Доля (частка) оцінки за модуль (%) у підсумковій оцінці знань з дисципліни	20	20	20	40	100

Самостійна робота студентів

Самостійна робота здобувача – є одним із способів оволодіння навчальним матеріалом, якій не входить до плану аудиторних занять. Включає роботу з друкованими і електронними джерелами (підручниками, навчальними посібниками, задачниками), самостійне вивчення питань згідно програми. Потребує від здобувачів вищої освіти самостійного вивчення, закріплення й поглиблення раніше здобутих і нових знань. Здобувачі вищої освіти повинні опрацювати теми, що заплановані для самостійної роботи:

Контроль СР відбувається у вигляді опитування, тестових завдань, контрольних робіт, перевірки словників термінів, перевірки розрахункових завдань. Питання з тем, що відведені на самостійне вивчення, включені до контрольних заходів. Увесь обсяг СР містить завдання, які вимагають від здобувача систематичної самостійної роботи.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: списування під час виконання тестового завдання заборонені (зокрема із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки завдань в процесі заняття.

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Мобільні пристрої дозволяються використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

Поведінка в аудиторії: згідно «Правил внутрішнього розпорядку ОНУ імені І. І. Мечникова» здобувачі вищої освіти повинні: виконувати правила внутрішнього розпорядку, дбайливо та акуратно ставитися до університетського майна (інвентарю, навчальних посібників, приладів тощо); бути дисциплінованими і охайними; підтримувати належну чистоту і порядок у всіх навчальних приміщеннях; виконувати інструкції з техніки безпеки.